

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Éves évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Halottak napjára.

Zombor, október 28.

Oly jól illik az ős melankóliájához azoknak a millióknak napja, akik már nincsenek.

Minden melán. leeső falevél a borongó elmúlásra int. És mégis, talán az életküzdelem súlyos gondjai miatt a halálfélelem ma ritka embert foglalkoztat. Ma már nem éezzük szükségét Plátó bölcséleti fejtegetéseinek, melyekkel Szokratesz utolsó éjszakáját s a halálról való felfogását glosszálja. A XX. század embere, ha valamit élt, eléggé megedzett arra, hogy ha nem is ábitja, ne félje a halált.

Hanem azért a temető ünnepe mégis szép.

Időnként a sajtóban felötlik valami nagyon rideg, nagyon kegyetlen disszonáns hang, mely hadat üzen a sírok kegyeletének és a virágokkal ékes temetőben is hiúság vásárát látja. Igen rideg, igen kegyetlen okoskodás az ilyen. Mert lehet ugyan, hogy az a babérkoszoru, melyet aranylivrés inas emel le a bakról s a konvencionális kegyelet külső jeléül elhelyez a síron, érzés nélkül való cselekedet; de nézzétek azt az igaz bánatot, melynek az ősznek szép, de illattalan virágából, az őszi rózsából van a koszoruja. Ha áttudnátok érezni a csordullig megtelt bánatos szívnek igaz érzését, ezért a ritkább tiszta érzésért meg tudnátok bocsátani a másoknak, a talminak, annak ami csak szokás, annak, ami csak hivalkodás.

Virágokkal ékes a temető. A kegyelet és szeretet virágaival. Vajha milliók szívében helyet foglalna egy vágy, aminek ma a tüdőbetegekért küzdő

egyesület ad kifejezést, hogy egy szál virággal legyen kevesebb a koszoruban s ennek az egyetlen szál virágnak árát ajánljuk föl a tüdőbetegek gyógyítására. Gondoljuk meg, hogy a mi temetőnkben is minden hatodik sírban tüdőbeteg halott nyugszik, olyan halott, akit talán meg lehetett volna menteni az életnek, ha idejekorán neki való gyógyítóházban lehetett volna elhelyezni és gyógyítani.

A gyöngéd, a poétikus gondolatot meg kell érteni. A temetőnek ékessége ezzel nem lesz kisebb, de a keserű könnyekből kevesebb lesz. S vajjon van-e nagyobb boldogság, mint a szenvedésnek, a bánatnak könyeit letörölni? Vajha egész jelentősége szerint megértené a társadalom, mily szép, mily nemes cselekedetre nyílik most alkalma.

Halottak napja. Vajjon nem tettünk-e sírba e napokban olyan nemzeti vágyakat is, melyek eddig ha csak sejtelemben, ha csak az ábrándok világában, ha csak reménykedő szívünk mélyén, de mégis éltek? Nem, nemzeti vágyakat nem tettünk sírba. Csak az ember hal meg, aki egy nemzettest tagozatában az eszméket hirdeti. Az eszme, az mindég él. Nem lehet sírba tenni. Nemzeti eszméknek csak a századokban változó népfelfogás lehet megváltoztatója, de változott formában is előtör az eszme mindig, ha az emberiség közjávára szolgál. Szóljon ez a kis kitérés azoknak, akik a közélet felleget egét vizsgálják s szívükbe a halottak napjának melankóliája hinti hangulatát.

Mennyi igaz szív sirja ki magát most ez időben! S a méla emlékezés hánynak hoz szívébe enyhületet? Az

bizonyos, hogy a halál a legnagyobb demokrata a világon: nemcsak hirdeti, tettével is igazolja, hogy egyenlők vagyunk: biboros trónon, a nyomor tanyáján egyaránt megvillan kaszája, mely egyszerre véget vet minden szenvedésnek, minden gyönyörnek egyformán. Neki csak egy szava van: fuit.

Halottak napja van, de minket, akik bolyongva járunk még a földi téreken, az élet hiv. Hagyjuk legtisztább kegyeletünk érzését kint a temetőben, annál a sírnál, mely szereteteinket takarja és jőjjünk ki a temetőből az élet kedvével, hogy méltón tölthessük be hivatásunkat s nyugodt lelkiismerettel adhassuk át majdan azoknak, akik nyomunkba lépnek.

A belső kivándorlás.

Az amerikai, romániai és a nyugati országok felé irányuló kivándorlás mellett egy más népmozgalom is sorvasztja ennek az országnak a gazdasági és társadalmi erőit. E népmozgalom alatt értjük a vidék lakosságának folyton fokozódó todulását a főváros felé, ahol a képzelet még mindig megrajzolja a száraz lábbal elérhető Amerikát, az érvényesülést, a jólétet, a vagyonosodás forrását, egyszóval mindent, amit a vidék ma meg nem adhat.

Nem ujkeletű a magyarnak ez a népmozgalma. Az immár négy évtizedet meghaladó alkotmányos életnek legelején kezdődött. A közjogát visszaszerzett nemzet parlamentje és kormánya a hetvenes évek elején már kezdte megalapozni a nagy, erős és hatalmas központot. E törekvést nagy anyagi áldozatokkal gróf Andrássy Gyula lángelméje erősítette meg. Elsősorban az intelligens középosztály mozdult meg, hogy a maga számára az életnek új forrásait tárja fel s a maga erejét az új intézményekben gyümölcöztesse a haza s egyuttal a saját maga

Üzletem áthelyezése miatt összes raktáramon lévő
ARANYÁRUK, ÉKSZEREK, ZSEB- és FAGI ÓRÁKAT, EZÜST
és CHINAEZÜST tárgyakat a legolcsóbb árban adom el.

!! Betűs gyűrűk 1 korona darabja. !!

Keszler Dezső,

— órás és ékszerész. —

ZOMBOR, fő-utca.

erősítésére. Később kezdődött a munkáselem tömeges vándorlása a főváros felé, majd mikor a főváros fejlődése amerikai arányokat vett, a hajótörtek, a kalandosok, a veszedelmes elemek raja lepte el a fővárost. Megszületett népességre, külső ragyogásra, belső romlottságra nézve ebből a mechanikus és legkevésbé sem természetes népszaporodásból a magyar metropolis, amely még mindig vonzza s magába szívja a vidék népességét s mindeddig sem kormány, sem törvényhozás nem tudta, nem akarta észrevenni, hogy a főváros természetellenes és így nem egészséges gyarapodása s a vidéknek munkaerőben való csökkenése a merev központosításból származik.

A főváros a maga szörnyű emberhulámzásával, a benne összpontosított mérhetetlen mozgatóke érvényesülésének minden csalfa ösvényein leginkább azért vonzza magába a vidék lakosságát, mert évtizedes mulasztások a vidéken a megélésnek sokkal kevesebb lehetőségét tudták megteremteni, mint a fővárosban.

Az egymást követő kormányok politikája, mellyel a vidéki városokat, nagyközségeket belekergették az óriási pótladókba, szintén ok volt arra, hogy pangott az élet a vidéken s feltűnédeztek a főváros felett azok a délibábok, amelyek a Budapestre irányuló bevándorlásra csábították nemcsak a reményvesztetteket, a modern kalandosokat, hanem a jósorsra igazán érdemes elemeket is.

Pedig éppen ezekre vár keserű csalódás. Az egyszerűbb, könnyebb anyagi feltételekkel járó vidéki élet helyett a belső kivándorló a szárazföld legdrágább fővárosát kapja új otthonául. Nem képzelt akadályok gördülnek elébe s úgy érzi magát a száraz lábbal vándorló, mint az ódon regék népe, amely vándorutjában minden lépését rémektől, ismeretlen szörnyektől kénytelen kiküzdeni. Az új ott-hont kereső magyar szemben találja magával a kontinentális bevándorlókat, akiket nyomor, szorongatás, félelem és az életért való reszketés űz vándorutra. A mi belső bevándorlóink az új otthon nehéz útját járva, nem kelnek nyílt harcra emezekkel, hanem kifogyván a hazulról hozott csekély vagyontól, testük és lelküknek erejéből, megtörnek, el-

zülnek s jelentékeny statisztikai adalékok szolgáltatnak a magyarság pusztulásához. Sírversük pedig megíródik a nem ismeretlen refrénnel: „A magyar nem élelmes.”

Hogy a vidék mechanikus uton, vagyis bevándorlással a természetes és szükséges arányon túl ne szaporítsa a főváros lakosságát, viszont, hogy a vidék lakossága ilyen természetellenes uton ne fogyjon folyton-folyvást: újja kell teremteni a vidék gazdasági és társadalmi életét. E cél elérése végett okvetlenül szakítani kell a merev központosítással. Törvényhozásnak és kormánynak át kell térnie végre arra az egyedül helyes utra, hogy elősegíti az erős vidéki centrumok alakulását, megadván a vármegyéknek és városoknak az erre való eszközöket.

H I R E K .

A halál évadja.

Irtá: **Hemains Felicia.** Fordította: **Radó Antal.**

A falevél csak egy évszakba' sárgul,
Virágot egyszer fű a szél az ágrul,
A csillag egy évszakba' hulldogál —
De minden évszak a tied, Halál!

A nap dolognak van csak szánva s gondnak,
Az esték vig családi körbe vonnak,
Az éjnek adománya pihenés —
Hatalmas Úr, te mindegyikben élsz!

És megvan ideje a röpke dalnak,
Lakmározásnak, gyöngyöző italnak;
Majd könyv vagydon soron s keserű gyász —
De éles két szemed mindég vigyáz.

Az ifjuság s a biunbó úgy mosolyghat,
Hogy azt hihetnék, bájuk nem foszolhat:
Mindegy: a mosolyuk nem hat terád —
Te be nem várod az érs korát!
A falevél csak egy évszakba' sárgul,
Virágot egyszer fű a szél az ágrul,
A csillag egy évszakba' hulldogál —
De minden évszak a tied, Halál!

A fecske hogy mikor kel vándorutra,
Mikor enyész a hold, mindenki tudja;
Tudjuk mi korban szökül a kalász,
De sohse tudjuk, ránk mikor találsz.

Akkor, midőn a tavasz illatárja
Éleszve leng a nyugvó ibolyára?
Avagy ha lábunk holt nárciszt tipor?
Ó egy évszakba' hal, mi bármikor!

Ott vagy, hol orkán bögyve küzd az árral
S hol édes dallam cseng a légen által
Ha békés otthonunkba' heverünk,
S világi zajban is — ott vagy velünk!

Ott vagy, hol ernyős-sátru hús berekbe
Barát baráttal társalog szeretve,
S hol szól a kürt, hol ellent ellen üld
S a vas sok büszke fűt a sirba küld.
A falevél csak egy évszakba' sárgul,
Virágot egyszer fű a szél az ágrul,
A csillag egy évszakba' hulldogál —
De minden évszak a tied, Halál!

Lapunk legközelebbi száma
— **a közbeeső kettősünnep miatt**
— **pénteken, november hó 5-én**
jelenik meg.

Kinevezés. A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság Klész Ferenc hódási lakost az ottani m. kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká kinevezte.

Csak egy szál virágot a tüdőbetegeknek. Ez hallatszük vasárnap és hétfőn ezer meg ezer ajkáról, mert az egész országban irgalomfillérek gyűjtenek a szegénysorsu tüdőbetegeknek. Az irgalmasságnak munkájában a mi vármegyénk is kiveszi részét s már meg is indult a gyűjtés munkája. Az egyesület adakozásra való fölhívásában ezeket mondja: Százával kopog ajtónkon az utolsó remény. Százával sereglenek ajtónk elé a tüdőbetegek és esdeklésük megindító. Bágyadt, vértelen ajkukon az életért való sóvárgás tör ki fuldokolva, szivettépően. Köztük több gyermekkel megáldott apák, anyák kéri, segítsük életükhöz, gyógyításuk szanatóriumunkban. S mi csak úgy tudjuk a halál jegyeseinek ezt a kérelmét teljesíteni, ha — mint a multban — ezer meg ezer jószív ajánlja föl a halottak napja alkalmával a maga virágszálat a szegénysorsu tüdőbetegek megmentésére. Az irgalomadományokat elsősorban arra használjuk föl, hogy minél több szegénysorsu tüdőbeteget ingyen gyógytassunk már meglévő szanatóriumunkban, részben arra, hogy az országban levő három tüdőbetegrendelő intézetünket fentartsuk, részben arra, hogy egy új szanatórium építési alapját növeljük. Ha minden siron egy virágszállal kevesebb lesz, ha minden siron egy mécsessel kevesebb ég, e hiányzó virágszállból, mécsvilágból pislog föl egy halódó lélek és árvák, özvegyek bánatkönyei ekként örömkönyeikké válnak. Azért kéri bizó hittel minden nemeslélek irgalomadományát a József Kir. Herceg Szanatórium-Egyesület Budapest, VII., Akácfa-utca 30. szám.

Eszter levelet kapott.

Irtá: **Kemény József.**

Hrenkó, a vén szolga meghozta az esti postát. Az irodafőnök asztalára tesz egy csomó levelet, ujságot; a többi meg szétosztja a két teremben dolgozó hivatalnokok közt. Szélesre nyílt ábrázattal közeledik Eszter felé, aki sérényen kopogtat gépén.

— Kisasszonykának is gyűtte levélke. — S a szomszéd üres asztalra hunyorit.

Eszternek arcába szökik a vér, de nyugodtságot erőltetve, olvasatlan a fiókjába rejti a levelet. A szolga odébb áll. Mindenkint a posta foglalkoztat: ki levelet olvas, ki a lapokat futja át, mások a politika állásáról váltanak néhány szót, aztán újra tovább sercegnak a tollak. Eszter remeg az izgatottságtól, mégis van ereje a körülötte levőket megfigyelni, vajjon vettek-e észre valamit? Ujjai bizonytalanul sürgölődnek a billentyűkön s minduntalan a visszaváltóra kell ütnie, hogy egy-egy elvétett betűt kiigazítson. Végre elkészül a levél: aztán a többivel együtt átadja az irodafőnöknek.

Mire fölbűg a gyári kürt és süvöltése betölti a völgyet, minden rendben van.

Künn a telep zaja más jelleget ölt, a gépek kattogása, csörömpölése szűnőben, kitóduló munkások kiáltozása hallatszük imitt-amott. Később mintha énekelnének valahol:

a gyári leányok vonulnak haza, hegynek föl a faluba. Az írószobákban is mozgás támad lassankint. Hrenkó a másoló préssel erőlködik. Könyvek csapódnak be. A hivatalnokok hangosan beszélgetnek, a gyakornok ur bajsztát pödörgeti s tükréből Eszter felé sandít. A leány azonban mit sem vesz észre, valami hosszú lajstrom fölé hajlik, mintha számolna. Az urak távozóban meg-megállanak egy szóra asztalánál, de enyelgésük hideg fogadtatásra talál: Eszter számol...

Végre egyedül marad. Kezében a levél. Ösmerős kéz irta rá az ő nevét; a betűk mintha barátságosan köszöntenek. Sejtést ébresztenek benne, édesen fájót. Az olló csattan. Szeme az íráson:

„Édes Eszterem, ugy-e megbocsát, hogy így szólitom...”

Nem bír tovább olvasni. Elrejtja a levelet. Kis kalapját a fejére teszi, aztán siet ki a levegőre. Hrenko már a folyosón várja a nagy kefesepróvel.

— Kezit csókolok, kisasszonyka.

— Isten vele, Hrenko bácsi.

Eszter végig siet a gyár hatalmas, zegzugos udvarán, igyekszik haza. Ott lakik a telep végén egy kis dombon, ahol a művezetők családi házacskái mosolyognak ki a vidék komor színei közül. A kertből kicsiny huga fut eléje:

— Jó, hogy jössz, Eszti. Kinyílt a harmadik bimbó.

Megcsókolja a gyermeket, aki kezénél fogva vezeti a későn virágzó tőhöz. Behunyt szemmel szívja magába a legifjabb rózsza illatos lehelletét. Öntudatlanul sugja:

— Boldog vagyok.

A tornáccon anyja varr, behallatszük a szobába, amint dudol a munka mellett: „Megálmodtam réges-régen, Hogy te léssz az üdvösségem...” A gyermek leült a leckéjét írni. Eszter alig izleli meg az asztalra készített uzsonnát, visszasurran a kertbe. Égő arcát még egyszer a rózsához simítja, megáll egy almafa alatt s olvas:

„... Itt ülök a Stefánia ódon épületének egy kis szobájában. A kora délutáni nap égetően tűz a leeresztett zsalukra. Körülöttem csönd, a hatalmas szálló zsbongó vendégserege ebédutáni álmát szundítja. Pihennék én is, de már úgy érzem: lehetetlen. Az agyamban zsbongó gondolatok nem engedtek. Fölugrottam. Ide kellett ülnöm az asztalhoz. Csodálatos világosság támadt bennem. Eltűnt a láz, mely hónapok óta gyötört, az a nyugtalanság, mely otthon már orvoshoz kergetett, az a kimerültség, mely ellen a derék öreg ur — áldja meg az Isten! — a Balaton vizébe, mosolygó egének verőfényébe küldött gyógyulni a mi kopár bérceink, hús fenyeveink közül. Örömet jöttem,

Gaál-émlékstély. A zombori kaszinó-egyesületi dalárda 1909. évi november hó 6-án a polgári kaszinó-egyesület helyiségeiben Gaál Ferencnek, a hírneves zeneköltőnek a szabadkai temetőben felállítandó síremléke javára táncmulatsággal egybekötött hangversenyt rendez a következő műsorral: 1. Gaál F.: Fohász. Op. 5. Férfikar. 2. Gaál F.: Magyar Rhapsodia. Op. 92. Előadja hegedűn Csavojác János ur, zongorán kíséri Csavojác Paula urleány. 3. Váradi—Gaál: Akácvirágok. Melodráma. Szavalja Predragovics Lincsi urleány, zongorán kíséri dr. Kanyó Gyula ur. 4. Gaál F.: Irádságom. Férfikar. 5. Gaál F.: IV. Rhapsodie Hongroise. Op. 108. Előadja zongorán Csavojác Paula urleány. 6. Gaál F.: A rózsá temetése. Op. 28. Férfikar. Zongorán kíséri Blumenthal Károly ur, a magán szolamot éneklő Illy Margitka urleány. 7. Gaál F.: Orosz dalok. Előadják zongorán Csavojác Paula urleány, hegedűn Csavojác János ur, gordonkán dr. Németh Artur ur, harmoniumon Tomcsányi Aladár ur. Belépő jegyek 2 koronájával Schön Adolf és Kollár József urak könyv- és zeneműkereskedésében és este a pénztárnál válthatók. Kezdeté este 8 órakor.

Búcsúzásul. A székelyudvarhelyi kir. törvényszékhez albiróvá történt kineveztetésem folytán mindazon ismerőseimnek és jóakaróimnak, akik hét évi Zomborban tartózkodásom alatt szíves jóindulatukkal és barátságukkal tisztelték meg s aiktól személyesen elbúcsúztatni már nem állott módomban: ez uton mondok szíves „isten hozzád”-ot! Zombor, 1909. október 26. — *Zsoldos Benő.*

Polgármesterek tanácskozása. A rendezett tanácsú városok polgármesterei országos egyesületének tanácsa vasárnap délelőtt Budapesten ülést tartott. A titkári beszámoló után a tanács éles kritika tárgyává tette a kormány késedelmes eljárását a városok háztartásának rendezésénél, a városok segítésénél és a tisztviselők fizetésrendezésénél. A tanács elhatározta, hogy Wekerle Sándor pénzügyminiszternek egy emlékiratot nyújt át, amelyben nyomatékosan kéri a városoknak szánt két millió korona szétosztását. A fizetésrendezés kérdésében csatlakoznak az állami tisztviselők mozgalomához.

Járási értekezlet. A hódásági járás községi alkalmazottjai Hódáságon tartották meg járási értekezletüket a topolyai járási községi alkalmazottak által a vármegyei összes községi kezelő- és segédzsemetényzet fizetésének javítása céljából megindított mozgalom támogatása végett. Az értekezlet elnökéül Nopper Ferenc hódásági segédjegyző, előadójaül Csányi

Lajos vajszkai segédjegyző választatott meg. Csányi Lajos hosszabb és szakszerű beszédben ismertette a községi kezelő- és segédzsemetényzet szomorú helyzetét. Frappáns vonásokkal vázolta az 1900: XX. t. c. és az 1904: XI. t. c. a községi segédjegyzőkre vonatkozó sérelmes intézkedéseket, amely egyrészt a segédjegyzőtől gimnáziumi végzettséget követel, másrészt pedig oly silány fizetést állapít meg, amely fizetést a hason képzettségű tisztviselők fizetése messze túlszárnyalja. Kimutatta a községi kezelő és segédzsemetényzet kivánságának jogosultságát, amelyet — ugymond — mindenki elismer, de hogy még sem tör mellette lándzsát, oka az, hogy tudatában van a községi alkalmazottak szervezetlenségének és gyengeségének. Végül felolvasta az előadó az általa elkészített és a vármegye alispánjához benyújtandó kérvényt, amelyet az értekezlet egyhangulag magáévé tett és kimondotta az értekezlet, hogy küldöttségileg fog tisztelni ügyük támogatása végett a vármegye főispánjánál és alispánjánál. Végül az értekezlet megalakította a hódásági járás községi alkalmazottainak egyesületét.

A Bácsmegeyi Irodalmi Társaság figyelmébe. Minden testület szigorúan ügyel arra, hogy tagjai semmiféle erkölcsi defectusban ne szenvedjenek. Lapunk egyik olvasója ezuton figyelmezteti a Bácsmegeyi Irodalmi Társaságot, hogy két tagja e tekintetben súlyos kifogás alá esik. Az egyik maga a társaság alelnöke, Érdujhelyi Menyhért volt zentai plébános, aki a plébánia vagyonát elherdálván, eltűnt mint a kámfor; a másik Lukacsy István, volt szabadkai hitoktató, aki viszont a franciás nyelv-művészetben excellált. A társaság jóhírneve megköveteli, hogy e két pap tagjai között ne szerepeljen tovább is. (Beküldetett.)

Miniszter a munkásokért. A kereskedelemügyi miniszter arra való tekintettel, hogy ez évben sok mezei munkás maradt aratási szerződés nélkül, olyan irányu intézkedéseket kér a hatóságtól, hogy mindazok az utépítési munkálatok, melyeknél földmunkások alkalmazhatók, mielőbb folyamatba tétessenek. Egyben arra kéri a hatóságokat, hogy az építés vezetését a munkások szerződötése végett utasítsa egyenesen a földművelésügyi miniszterium munkásközvetítő osztályához.

Vándorgyűlés. Az Országos Pázmány-Egyesület, a kath. írók és hírlapírók társasága Prohászka Ottokár püspök és egyesületi elnök vezetésével mult vasárnap tartotta meg Esztergomban az idei vándorgyűlését. Az ottani kath. kör adott villás-

reggelit. Ezután megkoszorúzták Pázmány Péter szobrát a bazilikában. A nagyon látogatott felolvasó diszgyűlés és az azt követő választmányi ülés után a vándorgyűlés tagjai és az Esztergom megye és város előkelősége, főpapok, főispán, alispán, polgármester stb. összesen mintegy százan a primatialis palotába voltak meghíva, mint a hercegprimás és a Pázmány-Egyesület védnökének a vendégei. Kohl Medárd püspök töltötte be a házigazda szerepét. Asztal fölött sok szép felköszöntő hangzott el. A vándorgyűlési ünnepélyen mintegy ötven Pázmány-Egyesületi tag vett részt az ország minden részéből. Zomborból Vértesi Károly, a Pázmány-Egyesület választmányi tagja volt ott s a felköszöntők sorozatában a magyar Sion kulturközönségét élte. Ebéd után Esztergom nevezetességeit és az érseki kincstárt nézték meg.

Esperanto csoport. A helyben tartózkodó esperantisták csoporttá alakultak. A csoport a Budapesten székelő esperantoklub fenhatósága alá tartozik. Csoportelnöknek Lombos Alfred evangélikus lelkész, könyvtárosnak Lombos Albert tanítót választotta meg. Az esperanto tanfolyamra jelentkezni még mindig lehet. Az előadásokat hétfőn és csütörtökön este 6 órakor tartják az evang. iskola tantermében. A tanfolyam látogatása ingyenes.

Községi jegyzők értekezlete. A magyarországi községi és körjegyzők országos középponti egyesülete vasárnap délelőtt tartotta meg idei rendes közgyűlését Pest-vármegye székházának nagytermében. Az elnök megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy az új rendőri büntető eljárás sok tekintetben sérelmes a jegyzőkre nézve és indítványozta, hogy a közgyűlés fölíratban kérje a belügyminisztert a szabályrendelet módosítására. Azután a közgyűlés az évi jelentést tárgyalta, majd a jegyzők és segédjegyzők státusz-rendezését. A közgyűlésen vármegyénk jegyzőegyesülete is képviseltette magát.

Házasság. Bátor György volt ósziváci lakos, az „Erzsébet-telep” volt tulajdonosa folyó hó 26-án házasságot kötött özv. Knippl Gáspárné zombori sörcsarnok tulajdonossal. Tanúk voltak Szol Sándor állami főgimnáziumi tanár és dr. Szalai János kir. tanfelügyelő.

Elvi döntés. A közigazgatási bíróság nemrég egy konkrét ügyből kifolyólag a következő elvi jelentőségű döntést hozta: Az illeték fizetése iránt az állami költségvetési törvényen kívüli (az úgynevezett ex-lex) állapot ideje alatt kézbesített intés jogi hatállyal nem bír és a megkezdett elvülés folyamatát félbe nem szakítja.

mégis nehezen. Tudtam is, nem is: miért? de most világos előttem minden. Édes, jó Eszterem, Ön miatt szakadtam el oly nehezen erre a kis időre is a mi hegyeinktől, völgyeinktől. Szeretem azt a görbe országot és benne Önt végtelenül . . .”

Eszter nem látott tovább. Föl kellett szarítania könyeit.

„ . . . Mikor úgy reggelenként motoros csónakomat neki szalasztom a gyöngéden fodrozó haboknak és végig heveredem a deszkákon, a sugárzó égbolt végtelenségébe vész tekintetem, míg a nap fénye el nem vakít . . . Ily végtelen az én szerelmem, melynek napját az ön szemében látom, míg csak el nem vakulok . . .”

A szellő elhozta a harangszót a hegy felől, a faluban hét óra volt. A tornácra megszűnt a varrógép berregése, a konyhából csakhamar vacsorailat áradt ki. Eszter hallotta nehányszor a nevé, huga kereste, nyilván a terítéshez.

„ . . . Kenese mézspartjai, Siófok csillogó tornyai, a kopár Tihany ősi monostorával, a távol kéklő Fülöp, Badacsony, mind eltűnnek előlem, amint a hullámok közé vetem magamat. Az a gyönyörű víz bársonyként simul hozzám, lelkem azonban messze jár, fenn északon. Megpihen őrösen álló asztalom előtt, — s onnan lesi szorgos kis kezét,

area ragyogását és feltékeny gonddal őrzi. A tündöklő viz játszik velem, de im nyugtalanság fog el egy pillanatra: röpielni szeretnék, hogy megvédjem ösmeretlen veszélyektől; aztán megnyugszom, ki is bánthatna? Ha reggelenként a térzene fölébreszt, első gondolatom önt köszönti, képe elkísér mindenfelé: a sétány zajos társaságába, a park csöndjébe. Hűséges társam, míg csak Morfeusz gondjaiba vesz és az marad az álmok a tarka birodalmán át — ébredésig . . .”

Alkonyodott. Eszter alig látott már a sűrű lombok alatt. Nagy óvatosan a sövény egy nyílásához osont.

„ . . . Azt mondhatnám, mióta ösmerem, él bennem ez az érzés. Élet van a föld alatt rejtőző magban, eső és nap kell hozzá, hogy kihajtszon. Sokáig jártunk el egymás mellett idegenekként, míg el nem jött a tavaszi eső és sugár, melyben — röstelem leírni a banális szót — szerelmem virága kihajtott. Most érzem ezt igazán, amikor oly messze vagyok Tőle, Eszter. Áldom öreg doktorunkat, aki — mintha szívembe látott volna — elszakított Öntől . . .”

A szellő hűvösebbé vált, a homály terjedt, Esztert mi sem zavarta.

„ . . . Meg kellett írnom mindezt ebben a világos órában. Vigye a levél fecskeszárnyon szívem dobbanását, mert ha újra merev

arccal, hideg külsőm alatt fájdalomban izzó szívvel járnék el Ön mellett, amíg kartársaim vidám gondatlanságban körülötte forgolódnak. És kárba veszett ifjuságom romjain keseregve ülnék esténként gyárbeli szobám kopár négy fala közt . . . Küldjön jelt, hogy visszhangra talált-e ez a fájó, félé sóhaj, megérzi-e a szívemben fölpirkadó remény ujjongó örömét? Adjon jelt, hogy szárnyaló sietséggel hagyjam el a verőfényes Balatont a zord Kárpátvidékért, üdvösségem otthonáért! Az Ég áldja . . .”

Eszter apja jött fel az ösvényen a kormos gépház felől. A leány boldog elfogódottsággal szökelt eléje. Megölelte és lecsókolta arca verejtékét.

Panaszos arccal várta másnap délelben Esztert a kis huga a kertajtóban.

— Ha tudnád, mint történt!

— Mi baj, kicsinyem?

— Valaki . . . valaki letépte a rózsát.

— Igazán? De ilyen gonoszságot!

És amint az ékességtől megfosztott fő előtt állott s a gyermek közel volt a siráshoz, a gyorsvonat éles füttye hasított át a völgyön, dübörgése sokszorososan hangzott vissza a bércoldalakról, füstje fátyolként simult a fenyves haragos zöldjére . . . Eszter bucsuzó, hívó tekintete kísérté hosszan, álmódón.

Felhívás. Buday Gerő törvényhatósági bizottsági tagnak lapunk 79. számában közölt indítványát a legutóbb tartott városi közgyűlés tudvalevőleg elfogadta s ötös bizottságot küldött ki a végett, hogy az indítványban jelzett feladat megoldása tárgyában részletes javaslatot terjesszen elő. Ez az ötös bizottság most a következő kérelemmel fordult az összes helybeli intézetekhez és testületekhez: Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága méltányolva ama mozgalmat, amely részben a város gazdasági és pénzügyi helyzetének, részben pedig a polgárság anyagi és mindennemű közeleti érdekeinek hathatósabb előmozdítására irányul, folyó hó 23-án 218/1909. közgy. szám alatti határozatával saját kebeléből öttagú bizottságot küldött ki azzal a feladattal, hogy e kiküldött bizottság tanulmányozza a városnak és a polgárságnak fentebb említett érdekeit s tanulmánya eredményeként terjesszen elő részletes javaslatot mindarról, amit ezen jelzett feladat megoldása tárgyában szükségesnek és jónak lát. Ebből kifolyólag azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulunk a t. Cimhez, méltóztatásuk mihamarább, de legfeljebb 14 napon belül a t. Cim vezetése alatt álló intézménynek (testületnek) és a testületi tagoknak a város közeletébe kapcsolódó érdekeiről, nemkülönben netán egyéb, bárminemű városi közérdeket előmozdító nézeteiről nyilatkozni s ekként bennünket feladatunkban támogatni. Készséggel adunk helyet a kérelemnek s magunk részéről is nemcsak a fölkért intézetek és testületek vezetőit, hanem mindenkit, kit a szóban levő ügy érdekel, felkérünk, hogy feleljenek meg a bizottság felhívásának. Lapunk hasábjai rendelkezésére állanak mindenkinék, akinek van mondani valója e tárgyban.

A Szabad Lyceum Egyesület közgyűlése. Szabad Lyceum Egyesületünk e napokban tartott közgyűlésén elnökévé újra Rác Soma áll, főgimnáziumi tanárt, alelnökévé dr. Kabos Mártont, titkárává dr. Gál Rezsőt és pénztárosává Raisz Lajos t. karékpénztári főkönyvelőt választotta meg. A tisztviselőkön kívül tíz tagot választott be a választmányba és kettőt a számvizsgáló bizottságba a rendes tagok sorából. A közgyűlés után választmányi ülés volt, mely a végrehajtó bizottságba kiküldötte az elnököt, alelnököt, titkárt és Krump Vilmos választmányi tagot. Az új végrehajtó bizottság már megállapította az új ciklus előadásainak sorozatát, melyet november hetedikén, ha valami akadály nem lép közbe, Madzsár Gusztáv székfővárosi orvosdoktor Darwinról szóló előadása fog megnyitni; elhatározta továbbá, hogy a kereskedelmi alkalmazottak kívánságára közös megállapodás szerint egy pár szaktanfolyamot is rendez. A végrehajtó bizottság határozatait a választmány is magáévá tette. A nagygyűlés idejét később tüzik ki.

Urihölgyek szabászati tanfolyama A zombori női ipariskola vezetősége több oldalról jött felszólításnak engedve, elhatározta, hogy ez évben uriasszonyok s leányok részére szabászati tanfolyamot rendez. A tanfolyamon szakszerűleg lesz a szabászat minden ága oktattva, de célszerűség szempontjából egybe lesz kötve gyakorlati oktatással (varrással) is. Így uri hölgyeinknek alkalmuk nyílik ezen igazán célszerű s szükséges dolgot elsajátítani anélkül, hogy kénytelenítve lennének valamely felsőruha varrási szalont látogatni. A vezetőség a tanórákat is úgy osztotta be, hogy a hölgyek miatta se házi, se társadalmi kötelezettségeikben háborgatva ne legyenek. A tanfolyam október hó vége felé kezdődik s 10 hétig tart. Hetenként három nap: hétfőn, szerdán s pénteken d. u. 3—5 óráig. (A tanterem villanyvilágításra vannak berendezve.) Beiratkozási díj 3 kor., tandíj 30 kor. Beiratkozni lehet mindennap délelőtt a nőipariskolában, Zrinyi-utca.

„Voltaire“ szabadgondolkodók egyesülete folyó hó 30-án, szombaton este 8 órakor az Elite kávéház külön helyiségében választmányi ülést tart.

Városok országos kongresszusa. A magyar városok országos kongresszusának állandó bizottsága kedden tartotta első ülését a főváros tanácstermében Bácsy István dr. polgármester elnöklésével. A bizottság megállapította a központi iroda szervezetét. Foglalkoztak a májusi egyetemes ülés határozatainak végrehajtásával. A városok segélyezése dolgában sürgős fölterjesztést intéz a bizottság a kormányhoz. A bizottság megbízatást adott a városok szervezeti reformjára vonatkozó munkálatok elkészítésére.

Festő- és iparművészeti tanfolyam. Hogy a művészetnek a gyakorlati életben való elterjedése a közönség körében intenzívebb módon elősegíthető, a nőipariskolával kapcsolatosan egy festő- és iparművészeti női tanfolyam létesült Zomborban. Résztvevője lehet bárki, aki ilyenmű kiképzésben óhajt részesülni. Tandíj havonként 8 korona, beiratkozási díj 2 korona. A tantervbe van véve: alakrajz, eseményrajz, himzés- és kivarrás-tervezés és ipari tervezés a technikának legkülönbözőbb fajaival u. m. ceruzarajz, kréta- és szénrajz, tollrajz, víz- és olajfestés. Ami pedig az anyagot illeti, a különböző színes és nem színes papírokon kívül vászonra, selyemre, üvegre, bőrre, fára és bársonyra is festhetnek, esetleg az égetéssel kombinálva. A gyakorlás hetenként 2 órában történik minden kedden d. u. 2—4 óráig. A tanfolyam kezdődik november hó 2-án és kiállításal végződik június hó végén. Beiratkozni lehet a nőipariskolában (Zrinyi utca).

Fogház elől a halálba. Bün József, vagonos bajmoki gazdának a fia, a múlt esztendő nyarán, egy vasárnap délután ittas állapotban ment végig a szabadkai úton. Hangos kurjantására Bosnyák Antal teglgyári munkás kijött a lakásából és eszendre intette a részeg legényt. Bün József a figyelemzavarozást rossz néven vette, megtámadta Bosnyákot és a földre teperve megszurkálta és össze-vissza verte a munkást, aki hosszú ideig feküdt betegen és akit egész életére nyomorekká, munkakeptelenné tett a duhaj legény. Nagyon megbánta Bün József másnap a tettét, de Bosnyák a feljelentést megette ellene és a szabadkai büntető törvényszék, majd a felső bíróságok is egy esztendei fogházra és kártérítésre ítélték Bün Józsefet. Szerdán reggel kellett volna megkezdeni a szabadkai fogházban fogházbüntetését Bün Józsefnek, de helyette a bajmoki előjáróság azon jelentése érkezett az ügyészséghez, hogy Bün József meghalt. Az elítélt fiatalember hozzátartozóinak, barátainak mindig azt mondták, hogy ő bizony nem fog ülni, azt a szegényt nem tudja elviselni, inkább meghal — de beszédét nem vették komolyan. Hétfőn este korán elment hazulról és nem is ment vissza többé. Kedden este a bajmoki temetőben, édesanyjának sírján holtan találták az ott dolgozó kőműves legények.

Betörés. Frey Imre kalvaria melletti villájába eddig ismeretlen tettesek betörték s mintegy 800 korona értékű régi ezüst pénzt loptak el.

Tolvaj üvegeseség. Derner Lipót ujvidéki üveggereskedő már régebb idő óta tapasztalta, hogy üzletét valaki dézsmálja. A napokban végre rájött, hogy a tolvaj egyik alkalmazottja: Prohászka János üvegeseség, kinél a rendőrség által megtartott házkutatásnál nagy mennyiségű üveges árut találtak. A beismerésben levő Prohászka a rendőrség letartóztatva.

Az ökör definíciója. Egy falusi tanító a múlt héten a negyedik osztálybeli tanítványainak iskolai feladatul azt adta, hogy írjanak az ökörről meg a tehénről. Amikor végignézte a fiúk dolgozatait, az egyik gyereknek a dolgozata elején ezt a mondatot találta: „Az ökör tulajdonképpen szintén csak egy tehén, de neki nincs teje a hátulsó lábában.“

A megtámadott huszár. Klinec Péter bajai honvédszázados, aki este 9 óra tájban két eselédleány társaságában a kaszárnya felé tartott, két legény megtámadta és súlyosan megsebesítette. A rendőrség a huszár támadóit Hamus János és Köblös Mihály szolgálókat személyében elfogta.

Kihallgatásukkor azt vallották, hogy azért támadták meg Klinecet, mert a huszárok őket többször már megverték.

Utóhangok a bácsi lódíjazásról.

A „Bácsmegyei Függetlenség“ október 24-iki számában Dold István a délvidéki földmivelők egyletének titkára a „Bácska“ 79. számában megjelent fenti című cikkre válaszol.

Ami Evetovits János, Büchler Róbert és Hesz Márton urakat illeti, ha akarnak, maguk is megfelelnek a „válaszra“.

Csak *mugamról* szólok. Bácsból Gombosig a gombosi vendégekkel utaztam, közülök senkit *elnök urnak* nem szólítottam. Ujgomboson átszállva 2 ismerősömmel találkoztam — *egyik sem volt egyesületünk elnökének tagja*.

Az egyiket „elnök urnak“ szólítottam, egyszerűen azért, mert így szoktam szólítani. Az „elnök ur“ nagyon rosszul volt — az tény. Ha magasabb koru férfi a hajnali órákban felkel, a délutáni órákig szakadó esőben a lódíjazáson résztvesz, hűvös helyen a hosszú társas ebéden jelen van, délután sötét estig Dungserszky György mintagazdaságát tanulmányozza, könnyen lehet rosszul, — nem kell neki a „válaszban“ izléstelenül feltüntetett állapotban lennie.

A délvidéki földmivelők egyesületéről én Bácsban említést sem tettem. Nem szoktam a nevezett egyesületről annak kárára sehol és semikor sem kritikát mondani. Megírtam a véleményemet tavaly és két évvel ezelőtt. Komoly kritika helyett Dold sárral dobálódzott, — ily fegyverrel én küzdeni nem akarok, tiltja állásom és intelligenciám.

A nevezett egyesülettel szemben csak komoly és kitérő munkával lehet a versenyt felvenni. Ezt meg is tesszük s eredménnyel, mit a mi rehamos térhódításunk és az ő gyors térvesztésük a legfényesebben igazol.

Inhoff József.

Megyei földink szanatóriuma Budapesten.

A fővárosi lapok múlt heti számai kivétel nélkül a legnagyobb dicsérettel emlékeztek meg a budapesti orvosok és orvos-tanárok színe-java előtt megnyitott Liget-szanatórium fényes berendezéséről és felszereléséről, mely a modern orvosi tudomány minden vívmányát a legteljesebb kivitelben valósította meg. Az új szanatórium, melynek igazgatója dr. Jakab László kiváló fővárosi belgyógyász, a szó teljes értelmében felöleli az orvosi specialitások és gyógykezelési módok minden ágát, mert a részvénytársasági alapon emelt gyönyörű gyógyintézmény igazgatósága a fertőző betegek kivételével minden szenvedő részére külön specialista és országos hírnevű orvostudor közreműködését biztosította.

Az egyik legfontosabb és hazánkban aránylag még elhanyagolt orthopédiai, vagyis testgyógyászati szakmára, valamint a legfontosabb és életbevágó sebészeti osztályra dr. Milkó Vilmos földink nyeretett meg, ki is, mint az említett osztályok főorvosa, működését meg is kezdte.

Dr. Milkó Vilmos, az óbecsei járásorvosnak, dr. Milkó Ignácnak fia éveken keresztül működött a főváros legjelesebb sebész-tanárai mellett, az orthopédiát pedig a külföld leghíresebb orvosi egyetemén tett hosszú tanulmány útján sajátította el.

Földink hírnevét a szanatórium immár méltóan emeli, mert a szanatóriumnak ugy sebészeti, mint különösen orthopédiai osztályát oly tökéletes felszereléssel rendezte be, hogy az nemcsak eléri, de felül is mulja a külföldi világvárosainak hasonló intézeteit. A

szakférfiak dícséretén kívül a magunk részéről is kiemeljük, hogy mennyire fontos hazánkban egy oly intézmény létesítése, hol testgyógyászati bántalmakban szenvedő gyermekek testi épségüket és egészségüket visszanyerhetik.

Tökéletes berendezésű és hazánkban eddig páratlan a szanatórium belgyógyászati osztálya is, mely diagnosztikus és diétás intézetből áll. Az előbbinek hatalmas laboratóriumaiban megtaláljuk a betegség felismerésének, a pontos diagnózisnak minden eszközt, az utóbbi pedig azon legmodernebb elv alapján rendeztetett be, hogy minden egyes beteg a bajának szigorúan megfelelő s a gyógyulás szempontjából annyira fontos egyéni étrendet kapja meg.

Nem kevésbé modern és tökéletes a szanatórium u. n. phisicotherapeutikai osztálya is, mely Arányi Zsigmond dr. királyi tanácsos vezetése alatt áll. Pompás berendezésű vizgyógyintézet hő-, lég- és napfürdők, Zanderféle gyógymechanikai gépek stb. sorakoznak itt egymás mellé.

A betegszobák a szó szoros értelmében fényűzéssel, a legraffináltabb kényelemmel és a legtökéletesebb ebédlő, társalgó és olvasó termek, a meglepően fenyves folyósók és előterek valóságos látványossággá avatják a szanatóriumot, melynek igazgató-főorvosa dr. Jakab és ugyancsak orvostudori oklevéllel bíró neje a szanatórium adminisztrációjánál kiváló gondot fordítanak arra, hogy a gyógyintézetben nemcsak a nagy vagyonok urai találjanak felépülést, hanem a szegényebb szenvedő emberiség is a jutányos ellátás, orvosi kezelés és gyógyhelykiszolgálás pauszális felszámításával élete legnagyobb kincséhez, az egészséghez juthasson. Az új szanatórium a főváros legszebb és egészségesebb vidékén, a városliget közvetlen közelében, Nagy János-utca 47. szám alatt épült fel.

Művészet — Irodalom.

A legkedveltebb családi lap.

Ma, mikor a budapesti napilapok száma oly nagyra emelkedett, hogy alig van világváros, ahol aránylag annyi újság jelenik meg, a gondos családapának nagyon nehéz a választás a sok elsőrangú lap között, ha olyan lapot akar választani, mely nemcsak tartalmánál és nivójánál fogva minden igényt kielégítsen, hanem arra is alkalmas legyen, hogy a család minden tagja olvashassa. E tekintetben hazánk legrégebbi napilapja, a Pesti Napló ugyszólván egyedül áll. Minden párttól való teljes függetlensége, nyílt szókimondása, kitünő értesültsége, gazdag és változatos tartalma, melynél a szerkesztőség nagy súlyt helyez arra, hogy a család minden tagja megtalálja a lapban a neki való olvashatót: mindezeknek a tulajdonságoknak köszönheti a Pesti Napló, hogy ma az összes lapok között a legtöbb előfizetője van s előfizetőinek táborára még évről-évre növekszik. Különös értéket kölcsönöz a Pesti Naplónak előfizetői szemében a Pesti Napló karácsonyi ajándéka: minden évben egy remek, diszkótésű, művészi és irodalmi értékű album, melynek értéke egymaga felér a lap előfizetési árával. A Pesti Napló kiadóhivatala az idén különösen értékes diszmuvel készül meglepni előfizetőit, melyet minden most belépő új előfizető is megkap karácsonyra, ha addig legalább egy félévi előfizetési díjat befizetett és egy második félévre magát kötelezi. E mű, a Jókai-Album elsőrangú diszmunca lesz, amely művészi kiállításával, nagy képgyűjteményével s nemesen pompás bekötésével a karácsonyi könyvpiac szenzációjának ígérkezik. A Jókai-Albumban Jókai Mór életét, munkásságát, diadalát jeles írók és esztétikusok egész sor tanulmányban és elbeszélő cikkekben írják le. Érdekes képet festenek a legnagyobb magyar elbeszélő életének megkapó regényéről s arról a diadalutáról, amelyen Jókai a mi magyar világunkban és kint a nagyvilágban a dícsőség magasságára eljutott. A Jókai-Album száznál több finom illusztrációban mutatja be a Jókai életének körülményeit, dokumentumait, bemutatja egész sor érdekes kézirátát, műkincseit, emléktárgyait. A Jókai-

Albumnak szenzációja lesz Jókai eredeti festményeinek, rajzainak és maga faragta szobrainak bemutatása. E képek egy részét művészi sokszínű másolatban mutatja be. Nagyban emeli a diszmunca művészi és könyvészeteti értékét az a tiz sokszínű kép, amely a kötet nagy illusztráció-tárát megtöltja. E képek közt elsőrangú művészek olyan képei is vannak, amelyeknek Jókai a hőse. Hadd említsük meg közülük Munkácsy Mikály, Barabás Miklós, Horovitz Lipót, Ferraris Artur képeit. És Jókai érdekes tájképeit is, amelyek arról tanuskodnak, hogy a nagy író nagy festővé is lett volna, ha a festészetnek szentelte volna magát. — Az előfizetési feltételekről és az albumról szívesen küld hővebb felvilágosítást, valamint a lapból mutatóvány-számot a Pesti Napló kiadóhivatala Budapesten.

Közgazdaság.

Szarvasmarhadíjazás Kishegyesen.

A kishegyesi szarvasmarhadíjazás az ottani tejszövetkezet, községi előjárók és a vidék nagy és kiscgazdák erkölcsi támogatásával október hó 24 én lett megtartva.

Az érkező vendégeket a községi előjárók a vasuti állomáson fogadták.

Díjazás előtt a jelen voltak a községi tenyészbikákat tekintették meg, amikor Bagáry Kálmán gazdasági felügyelő és Günther Ferenc ügyvezető-igazgató a tenyészbikák tartása fölött hosszabb eszmecsere-t fejtettek ki a jelen voltakkal. Beszéd tárgyát képezte a tenyészképtelen községi bikáknak az árverés mellőzésével a budapesti marhavásár szokványai szerinti eladása. Szerződés lenne köntendő oly bácskai vállalkozóval, ki suly szerint a községektől tenyészképtelen bikákat átvénné és azokat felhizlalva boesájtaná piacra.

Délelőtt 9 órakor Balassy Endre pápai prälatus ünnepi szent misét mondott. A szent mise alatt Romhányi István kántor vezetése alatt az ottani zenekedvelők köre a vendégek meglepetésére 4-es férfikarban remek egyházi énekeket énekelt magas színvonalu előadásban, ami főképp az agilis fiatal tanítói kar nemes buzgalmának tudható be.

A díjazáson *megjelentek* közül a következőket sikerült feljegyezni: Bagáry Kálmán gazdasági felügyelő Szeged, Császár Péter járási főszolgabíró, Kiss Lajos földbirtokos, dr. Cziráky Gábor Bácestopolya, Günther Ferenc ügyv.igazgató, Inhoff József titkár, Madarász Iván állami vajmester Zombor, Pálity Antal községi jegyző, Faragó József földbirtokos Kossuthfalva, Balassy Endre pápai prälatus, Kiss Károly, Fratriesevits János, Pecze Ferenc földbirtokosok, Limbek Pál községi jegyző, dr. Tóth Árvai Márk orvos, Csincsek Antal káplán, a községi tisztikar és tanítótestület teljes számban Kishegyesről, Kilez Henrik községi bíró és Bruszt János aljegyző Óverbászról, Krieshaber Simon, Vojnich József földbirtokosok Bajsáról stb.

A *bíráló bizottság* tagjai voltak: elnök: Bagáry Kálmán. Tagok: Császár Péter, Kiss Lajos, Günther Ferenc, Faragó József, Limbek Pál, Pálity Antal, Fratriesevits János, Krieshaber Simon, Csernik Benjamin, Csibi Gábor, Fabó Pál, Kilez Henrik, Inhoff József.

Föl volt hajva 23 darab tehén, 24 üsző és 6 bika.

Kitüntetés nyertek csoportos kiállításért oklevelet Kiss Károly és Krieshaber Simon Kishegyes.

Tehenek után: I. Szigeti József Kossuthfalva 80 kor., II. Siasity Lázár Pacsér 60 kor.,

III. Dudás Lajos Kishegyes 50 kor., IV. Pecze András Kishegyes 20 kor., V. Csüli Antal Kishegyes 10 kor., VI. Tomity Fülöp Pacsér 10 kor., VII. Nemes Bálint Kossuthfalva 10 kor., VIII. Tomity Fülöp Pacsér 10 kor., IX. Fodor Mihály Kishegyes 10 kor.

Üszök után: I. Süveges Mihály Bajsa 80 kor., II. Ács Tamás Kishegyes 60 kor., III. Göttl György Bácsfeketehegy 50 kor., IV. Nemes Bálint Kossuthfalva 20 kor., V. ifj. Hermann Antal Pacsér 10 kor., VI. Szokolovics János Kishegyes 10 kor., dr. Cziráky Gábor Bácestopolya és Halasy Illés Kishegyes oklevéllel lett kitüntetve.

A díjakat Günther Ferenc ügyvezető igazgató a ligetben buzdító beszéd kíséretében osztotta ki.

Délben a községi nagyvendéglőben társasbéd volt, amelyen Günther Ferenc mondotta az első felköszöntőt a község előjáróságára, ajánlja, sorakozzanak a kishegyesiek mielőbb egyesületünk zászlója alá. Balassy Endre Latinovits Pál egyesületi elnökről emlékezik meg, ki nagy jötevője a községnek. Kiss Lajos hosszas beszédében a kishegyesiek jelenlegi gazdálkodását vázolva, felhívja a község vezetőségét, értelmiségét, hassanak oda, hogy a gazda javát célzó gazdakör mielőbb megalakulva, a község is a gazdasági haladás útjára lépjen. Dr. Tóth Árvai Márkra, mint a gazdakör alakításán buzgólkodó férfiura köszönti poharát.

Kiss Károly vázolva azon nagy akadályokat, amelyek a gazdakör megalakítását késleltették. Lassankint elsimulnak a felhők s hiszi, hogy az egyesület ügybuzgó ügy-

Günther Ferenc hosszabb beszédében köszöni meg az egyesület vezetősége iránti bizalmat. Ha a szocializmus még mindig szedzi Kishegyesen az áldozatokat, kettőzött szorgalommal kell a község értelmiségének odahatni, hogy a gazdakör mihamarabb megalakuljon, miután a gazdakör nemcsak a nagyobb gazdák javáért munkálkodik, hanem a törpe birtokosok és zsellérek anyagi és szellemi előhaladásáért is fog küzdeni.

A meglevő 41 gazdakörből csak 5 esik a magyar ajku községekre. Intőjel: a térdhódításban a magyar gazdának is ki kell vennie a maga részét.

A vendégek az esti vonatokkal utaztak el a szélrózsa minden irányában. I.... vezető igazgatója, Günther Ferenc lelkes támogatásával a gazdakör mihamarabb megalakul.

Kiss Lajos Császár Péterre, a járási mezőgazdasági bizottság tevékeny elnökére, Császár Péter Kiss Áblre, a Kiss testvérek mintagazda atyjára, Csibi Gábor gazdasági szaktanító Császár Péterre és Limbek Pálra, Limbek Pál a vendégekre, Csincsek Antal káplán a népért küzdő gazdasági egyesületre, dr. Tóth Árvai Márk a kiscgazdákat támogató egyesületi vezetőségre, Csibi Gábor Bagáry Kálmán gazdasági felügyelőre, Faragó József a vendégszerető községi vezetőségre, Császár Péter a két Kiss testvérré és Balassy Endrére üritik poharukat.

Új községi gazdakör Szeghegyen.

Fiatl, agilis tanítóé, ifj. Schneider Jánosé az érdem, hogy Szeghegyen a községi gazdakör október 23-án Inhoff József egyesületi titkár jelenlétében megalakult. Köszönet a buzgó kezdeményezésért!

Mintegy 300 kiscgazda, a község vezető-férfiai az egyik iskolai teremben gyűltek

össze, ahol dr. Tausz Fülöp községi jegyző üdvözölte az egyesület kiküldöttét.

Inhoff egyesületi titkár hosszabb előadásban megismertette az egyesület és szövetkezet céljait, ifj. Schneider János tanító felolvasta az alapszabályokat.

A titkár a kérdezősködésekre megadta a választ.

Ezek során dr. Tausz Fülöp községi jegyző azon nézetének adott kifejezést, hogy a gazdák a megyei intézménytől függetlenül alakítsák meg a gazdakört és szövetkezetet.

Ifj. Schneider János tanító a községben lévő 8 kulturális körre hivatkozik, ezek kitűzött céljaik érdekében nem működnek, gazdairányításhoz szakismerettel bíró központi intézményre van szükségünk, ilyen a vármegyei gazdasági egyesület. A szövetkezeti anyagi támogatást másodrendű kérdésnek találja, vegye a gazdakör úgy igénybe, hogy a helyi iparosoknak és kereskedőknek vele ne ártson. A fő a gazdáknak gazdatestületbe való összevonása, a gazdáknak az intenzív gazdálkodásba való bevezetése.

Joeckl Henrik tanító hosszabb beszédben az egyesülethez való csatlakozásra hívja fel a gazdákat, rámutat a mezőgazdaság fokozatos haladására, sokat kell kísérleteznünk, sokat kell tanulnunk, hogy a mindennapi szükségleteinket előteremthessük, hogy a kivándorlástól a község zsellér-lakosságát állandó itthonartózkodásra visszahódítsuk.

Inhoff titkár tüzetesen válaszol a dr. Tausz községi jegyző által elmondottakra, mire a gazdák kimondják a megalakulást.

A gazdakör ideiglenes vezetősége közfelkiáltással a következők által lett betöltve: Elnök id. Fetzler Lukács, pénztáros Munsch Fülöp, jegyző ifj. Schneider János, választmányi tagok: Kinkel Péter, Exle István, Tausz Dávid, Tausz Frigyes, Jausz Konrád, Haug Fülöp, Schaffer Fülöp, Olicher Lajos, Krist Fülöp, Gerber Fülöp, Roth Mihály.

Inhoff titkár üdvözli a megalakult gazdakört, munkásságra, egyetértésre, kitartásra hívja föl a tagokat, mire id. Fetzler Lukács elnök az alakuló közgyűlés berekeszti.

I

HIRDETÉSEK.

Nagy oo **vegyeskereskedés** forgalmu **traffikkal** egy nagy szerémi helységben, a **fő-utcán**, a tulajdonos halála folytán kedvező feltételek mellett **azonnal eladó.**

:: Közelebbit 2-2 ::

özvegy Schaffer Samunétól
— Erdővég. —

5296/kig. 1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Járásom Cservenka községében lemondás folytán megüresedett községi

I-ső irnoki állásra pályázatot hirdetek, s felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **f. évi november hó 30-áig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Ezen állás javadalmazása 800 kor. fizetés, havi előleges részletekben.

Kula, 1909. október 25-én.

Dr. B U D A Y,
főszolgabíró.

2-1

8677/tkvi 1909. szám.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Weiland János végrehajtatonak Fátth József végrehajtást szenvedő elleni 270 korona és 163 korona 70 fillér tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék és kir. járásbíró területén lévő, kerény község határában tekvő, végrehajtást szenvedő tulajdonául bejegyzett: 1 a kerényi 1 számú tjkvben A I 1. sorsz. (2-3.) hr. 336 □ öles jószágtestre 1053 korona, — 2. a kerényi 454. számú tjkvben A. I. 1. sorsz. 576 hr sz 362 □ öles jószágtestre és 297. ö. i. sz házra és pedig a C. 23-25. sorsz. alatt Hemm Antal és neje szül. Schneider Katalin javára bekebelezett lakhatási és hasznélvezeti jog fenntartásával, ha azert legalább 1500 korona ígértetnek, — ellenesetben ezen hasznélvezeti jog terhe nélkül 1600 korona kikiáltási árban az árverést elrendelte

Az 1909. évi november hó (11.) tizenegyedik napján délelőtt (10) tíz órakor kerény községbázánál megtartandó nyilvános árverésen ezen ingatlanok közül a kerényi 1. számú tjkvben felvett A. I 1 sorszám alatti ingatlan a kikiáltási ár felénél, a kerényi 454 számú tjkvben felvett pedig a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ ánál alacsonyabb áron el nem adható.

Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása következtében a legalacsonyabb árt elérő ígértet nem tétetik, a kiküldött az árverést felüggeszti. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. törvényeikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígértet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár % a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi % áig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígéréte figyelmen kívül marad, és a haladéktalanul folytatandó árverésen többé részt nem vehet.

A kincstár, mint árverelő, bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889 XXX t c 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten szekelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1893. XXIII. t. c. alapján alakult központi hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, a bánatpénz letétele alól fölmentett árverelő a telekkönyvi hatóság felhívásának kézhezvételétől nyole nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bíról letétbe helyezni köteles.

Zombor, 1909. évi augusztus hó 4-én

A kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány,

kir. tvszéki bír.

! Ujdonság !

:: VILLAM :: ZSEBLÁMPÁK

1 korona 60 fillérért kaphatók

Teltsch Gáspár

3-3 optikusnál Zomborban.

A legrégebb és a legjobban

értesült magyar újság az

EGYETÉRTÉS

A társadalom minden köré-

ben egyformán kedvelik. A

magyar családok hírlapja.

Előfizetési ára: egy hóra 2.40 K.

Főszerkesztő: **Dr. Pap Zoltán.**

Szépirodalmi főmunkatárs: **Eötvös Károly.**

Kérjen mutatványszámot.

Nagy elterjedtsége folytán
hirdetéseivel minden iparos
és kereskedő az Egyetértés-
ben biztos eredményt ér el.
Minden cikk hirdetése alkal-
mas, mert olvasóközönsége
☒ ☒ vegyes. ☒ ☒

130-5-5

Kérjen hirdetési prospectust.

2456/végreh. 1909. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102., illetőleg az 1908. évi XLI. t. c. 19 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 1909. évi Sp. II. 215/2. számú végzése következtében dr. Thurszky Zsiga zombori ügyvéd által képviselt Zombor szab. kir. város javára 1000 korona s járuléki erejéig 1909. évi július hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2406 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, szálloda berendezés és lovak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró 1909. évi V 1398/2. számú végzése folytán 1000 korona tőkekövetelés, ennek 1909. évi május hó 1. ső napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 111 kor. 70 fillérben bírólilag már megállapított költségek erejéig Zomborban Posta-utca 2. sz. leendő eszközlésére 1909. évi november hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1909. október hó 15-én,

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

SCHMIDT FÜLÖP
 butor- és műasztalos
ZOMBORBAN.

Alulírott tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Zomborban, Apolló-utca 1. sz. a. fenálló

:: asztalos ::

műhelyemet

megnagyobbítottam és azt villanyerőre berendeztem.

Elvállalok saját rajzaim vagy a megrendelő rajzminta után a legkényesebb és a legizlésebb, nemkülönben szakmámba vágó összes munkák készítését is a legolcsóbb árak mellett.

Kérem a nagyérdemű közönség szives támogatását, maradok 12-4

kiváló tisztelettel

Schmidt Fülöp,
 műasztalos.

785/1909. szám.

Pályázati hirdetemény.

Ujszivác község előjárósága az üresedésben levő rendőrvezetői állásra, a korábban kiírt pályázat folytán beadott kérvények érvényességének fenntartása mellett **f. évi november hó 25-iki** határidővel újabb pályázatot hirdet.

Az állás javadalmazása: évi 800 kor. készpénz és ruhaátalány fejében évi 120 korona.

Ujszivác, 1909. október 24.

Eimann Károly, Hettesheimer Jakab,
 közs. jegyző. 2-1 közs. bíró.

Ház eladás.

Elköltözés miatt az Aranygerenda-utca 5. számú ház **kedvező feltételek** mellett

azonnal eladó.

!! Őszi szállításra előjegyezhető !!

Reitter Oszkár
 főkapitány,
 fajbaromfi gazdasága, **NAGYBECSKEREK.**

- ANGLIÁBÓL -

hozott telivér, fajtisztá, legelsőrendű állatok

	hím	tojó
Óriás nagy angol emdeni liba	25	25
Óriás nagy pekingi kacsa	10	8
Fehér Wyandotte (amerikai kítő téli tojók)	10	8
Fehér Orpington	10	8
Sárga Orpington	10	8

FAJTISZTASÁGÉRT JÓTÁLLÁS!
 Állami nagy aranyérem! Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kítőtetések!

Paratlan alkalom!
 Helyben elsőrendű jól kipróbált **fűzőket,**
 úgy
- egyenesítő-hasfűző -
 bármilyen alakra, csak még két heti itt tartózkodása alatt készit:

Fenvvesi Sarolta
 Kosauth-utca, Falcione-féle ház 2-2 (a gyógyezertár mellett.)
 Felkérem a t. hölgyeket, hogy megrendeléseiket mielőbb hozzam juttatni méltóztassék.

Sertéshizlalók
 kinek, mikor, mennyi **miskarolt,** hizoba való **sertés** kell? Mindig van. **Muraközi ménék,** **!! lovak eladók. !!**

Nagyságos RÓNAY MIHÁLY
 3-2 gazdasági intézősége,
 Szent-Mária-Liget u. p. Temesvár.

HUNGÁRIA-FÜRDŐ.
 Bérlo: **Sárközi Béla.**

GÖZFÜRDŐ:
 URAKNAK: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.
 HÖLGYEKNEK: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután 1/2, 2 órától 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyuk-szemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan
 :: friss víz. ::

52-10

Halottak napja
 közeledtével értesitem a n. é. közönséget, hogy

élő- és művirágkoszorúk

bámulatos olcsó árban kaphatók raktáramban. Vidéki rendelések gyorsan és **:: pontosan eszközöltetnek. ::**

A n. é. közönség pártfogását 00 3-3 kérve 00

ÖZV. SÓKA ISTVÁNNÉ
!! művirágkészítő !!
 ZOMBORBAN, Apolló-utca 22. szám.

Arverési hirdetemény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 1909. évi 9975. számú végzése következtében dr. Lallosevits János zombori ügyvéd által képviselt Gazdasági takarékpénztár javára 250 kor. s járulékaik erejéig 1909. évi szeptember hó 28-án toganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 668 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok és könyvek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíróság 1909. évi V. 1580/2. sz. végzése folytán 250 korona tőkekövetelés, ennek 1909. évi június hó 6-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 66 korona 72 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban Rákóczi ut leendő eszközlésére 1909. évi november hó 5-ik napjának délelőtti 11 1/2 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Zombor, 1909. évi október hó 24-én.

Styrum Mór,
 kir. bír. végrehajtó.

== Ne vásároljon ==

ZONGORÁT

10-8

vagy

PIÁNINÓT,

mielőtt meg nem tekintené

RAAB KÁROLY - hangszerésznek nagy - **ZOMBORBAN.**
 zongora-raktárát

Nagy raktár STINGL TESTVÉREK, KOCH és KORZELT, LAUBERGER és GLOSS és LUNCZ-féle világhírű zongoragyárosoknak zongorái és piáninói.

- Zongorajavitást és hangolást elfogadok. -
 Külön zongora-raktár és kölcsönző intézet Orgona-utca 12. sz. alatt.

HÁZELADÁS.

Szatapári-ut 44. számú ház
 kedvező fizetési feltételekkel
AZONNAL ELADÓ.
 :: Bővebbet a házban. :: 3-1

Irodatiszt,

ki valamely kereskedést kitanult, vagy kereskedelmi iskolát végzett, a **szerb** és **magyar** levelezésben jártas, üzletemben felvétetik.

Előnyben részesülnek, kik valamely politikai hatóságnál mint hivatalnokok alkalmazásban voltak, vagy ügyvédi, esetleg más irodában dolgoztak.

Ajánlatok **szerb** és **magyar** nyelven közvetlen alulírottához intézendők.

Ivkovics György

könyvnyomda és könyvkötészet tulajdonosa
 3-1 **UJVIDÉK.**

Tanonc felvétetik.

Egy jó házból való
 fiu tanoncul felvétetik
HERMANESZ OTTÓ
 cukrászdájában, Z O M B O R.
 3-2

Kiadó ház.

A Széchenyi-körut
 16. sz. ház 1909.
 évi november hó
 :: 1-től kiadó. ::

RITKA ALKALOM OLCSÓ ÉS JÓ BUTOR BEVÁSÁRLÁSÁRA!!

A ZOMBORI IPAROSOK

ÁRUCSARNOKÁNAK

butorkészlete a tagoknak egy alkalmi beszerzése következtében oly nagy mértékben gyarapodott, hogy **választék, jó minőség és versenyképes olcsó ár** tekintetében minden igényt ki tud elégíteni. Aki tehát jól és olcsón óhajt butort vásárolni, a saját érdekét szolgálja, ha a **környék eme legnagyobb áruházát** mielőbb megtekinti.

Ugyanott elsőrangú
 !! kárpitosműhely. !!

10-8

:: Eladások havi részletekre is! ::